

*Odkryj początki Polski w swojej
okolicy*

TAJEMNICZE GRODZISKO NAD WIAREM

Wycieczka autokarowo – piesza

Spotkanie z przewodnikiem o godz. 8:30 w Przemyśle.

- ◆ Przejazd obszarem tzw. Bramy Przemyskiej do miejscowości Gruszowa.
- ◆ Zapoznanie się z topografią terenu. Punkt widokowy w miejscowości Gruszowa.
- ◆ Przejście piesze na grodzisko „Aksmanice”. Zapoznanie się z pozostałościami wałów ziemnych grodziska i jego części. Poszukiwanie skarbu początków Państwa Polskiego połączone z zabawą terenową. Powrót do miejscowości Gruszowa.
- ◆ W drodze powrotnej przejazd w pobliżu Kopca w miejscowości Sólca.
- ◆ Wejście na Kopiec Tatarski, legendarne miejsce pochówku założyciela miasta - księcia Przemyśława. Punkt widokowy. Miejsce ukrycia skarbu początków Państwa Polskiego w okolicy Kopca.

Czas zwiedzania: ok. 6-7 godz.

Przejście piesze na dystansie ok. 2,5 km. Przydatne będzie obuwie turystyczne i odpowiedni ubiór dopasowany do warunków pogodowych.

WYCIECZKĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MUZEUM HISTORII POLSKI W WARSZAWIE W RAMACH PROGRAMU „PATRIOTYZM JUTRA”

Brama Przemyska to naturalne obniżenie między wzgórzami Pogórza Przemyskiego i Płaskowyzu Sańsko-Dniestrzańskiego, ciągnące się wzdłuż doliny Wiaru, na południe od Przemysła. Obecnie szeroką płaską doliną rzeki Wiar, ograniczoną wyraźną krawędzią wzgórz prowadzi droga i linia kolejowa. We wczesnym średniowieczu to dogodny przejście wykorzystywali kupcy, dla których była to najkrótsza i najdogodniejsza droga do państwa Polan. Równie często przez Bramę Przemyską przechodziły watahy koczowników z rozległych stepów Eurazji, które plądrowały żyzne i ludne ziemie Lędzian. Dodatkowo w pobliżu Bramy Przemyskiej rozciągał się obszar bogaty w słone źródła i słone wody podziemne. Ludność nauczyła się pozyskiwać z nich sól czystsza od złóż soli kamiennej. Już wtedy, gdy Mieszko I przyjmował chrzest, solanki dawały sporą produkcję tego najcenniejszego w ówczesnej Europie produktu. Strategiczne położenie Bramy Przemyskiej oraz występowanie cennych surowców wymuszały organizowanie obrony. Pierwszym jej śladem są kopce i grodziska, których wiek archeolodzy szacują IX-X wiek.

Grodzisko Aksmanice długo nie było znane przez archeologów, choć zaliczane jest jako wczesnośredniowieczne, duże grodzisko o silnych umocnieniach. Miejsce położenia grodziska bardzo dobrze nadaje się do obrony, położone jest na kulminacji wzniesienia 435 m n.p.m., znajdującego się na dziale wodnym między rzeką Wiar a potokiem Zalesie. Położenie grodziska szczególnie dominuje nad doliną Wiaru, opadając stromo w kierunku południowym i południowo-wschodnim. Gród otoczony był podwójnym pierścieniem obwałowań, natomiast od strony najłatwiejszego dojścia na kulminację dostęp zamykał dodatkowy, pojedynczy wał ziemny. Wał zewnętrzny o zarysie owalnym ma długość 680 m i osiąga wysokość do 3 metrów, wał wewnętrzny ma 440 m długości, jest lepiej zachowany i osiąga wysokość do 5 m. Wały usypane z piaskowców i łupków najprawdopodobniej zwieńczone były palisadą. W obręb wałów prowadziły dwie drogi, od północy i od południa. Powierzchnia grodziska w obrębie wałów zewnętrznych wynosi 2,8 ha. W centralnej części grodu zostały znalezione fragmenty ceramiki, które były pozostałościami naczyń glinianych. Najbliżej położoną wsią w stosunku do grodziska jest Gruszowa, której położenie na grzbiecie może świadczyć iż jest to jedna z najstarszych osad założona w sąsiedztwie dawnego grodu. Pierwsza wzmianka o tej osadzie pochodzi z roku 1367, gdzie wymienione zostało "pole Gruszów".

Na Zniesieniu, wzgórzu o wysokości 352 m n.p.m., górującym 150 metrów nad Sanem, wznosi się sylwetka tajemniczego kopca. Od wieków okoliczna ludność nazywa go tatarskim. Legenda mówi śmierci w tym miejscu chana, a jego współplemieńcy usypali dla niego kurhan? Jeżeli tak, to kopiec powinien kryć w sobie cenne skarby. Chan należał do bogatej elity tatarów, a zwyczaj nakazywał pochówek przywódcy z całym jego dobytkiem i kosztownościami. Pewne jest, że w połowie XVI wieku pod Zniesieniem rozbito oddział wojsk tatarskich, czy jak wtedy mówiono zniesiono zagon ordyńców. Stąd pochodzi nazwa wzgórza – Zniesienie. Jednak w tym okresie kopiec już stał. Wobec tego mógł być usypany na cześć założyciela miasta, legendarnego księcia Przemysława, który na stoku wzgórza założył pierwszy przemyski gród.

Kopiec Tatarski ma kształt trójkąta ostrokątnego, ostrym kątem skierowany jest na wschód, podstawą na zachód. Wymiary: wysokość 10 m, szerokość podstawy 15 m. Mógł pełnić rolę ważnego punktu obserwacyjnego w systemie obronnym Ziemi Przemyskiej. Z Kopca Tatarskiego rozciąga się szeroka i przepiękna panorama na Bramę Przemyską.